

Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 84

Εθνική έκθεση

Κοινή γνώμη στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Ελλάδα

Φθινόπωρο 2015

Η έρευνα αυτή έγινε κατόπιν αιτήματος και υπό τον συντονισμό της Γενικής Διεύθυνσης Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Η ανάλυση αυτή έγινε για την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα.

Το κείμενο αυτό δεν εκφράζει αναγκαστικά τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Οι ερμηνείες ή τοποθετήσεις της παρούσας ανάλυσης εκφράζουν αποκλειστικά και μόνο την άποψη του συντάκτη.

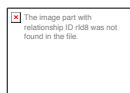
Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 84 – Κύμα EB84.3 – TNS opinion & social

Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 84

Εθνική έκθεση

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΛΛΑΔΑ

<http://ec.europa.eu/COMFrontOffice/PublicOpinion>

Η έρευνα αυτή έγινε κατόπιν αιτήματος και υπό τον συντονισμό της Γενικής Διεύθυνσης Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η ανάλυση αυτή έγινε για την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
I. ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	2
1 Η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	2
2 Εμπιστοσύνη στους θεσμούς και τα θεσμικά όργανα	3
3 Αξιοποίηση ΜΜΕ ως πηγή πληροφόρησης	4
II. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ	5
1 Η αίσθηση του «ανήκειν» στην Ε.Ε.	5
III. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	6
1 Ευρώ, το ενιαίο νόμισμα	6
2 Οικονομική κατάσταση και ποιότητα ζωής	6
3 Ανησυχίες και προβλέψεις	8
4 Σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα	9
IV. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	10
1 Ευρώπη 2020	10
2 Κοινές ευρωπαϊκές πολιτικές	10
3 Μεταναστευτικό	11
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	12

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το τακτικό Ευρωβαρόμετρο 84.3 διεξήχθη από την TNS opinion & social, μία κοινοπραξία των φορέων TNS UK και TNS opinion, στο διάστημα **7-17 Νοεμβρίου 2015**, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας). Η έρευνα διεξήχθη στα 28 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 5 υποψήφιες προς ένταξη χώρες (Τουρκία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Μαυροβούνιο, Σερβία και Αλβανία), καθώς και στην «περιοχή όχι υπό τον άμεσο έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας (Τουρκοκυπριακή Κοινότητα)», καλύπτοντας δειγματοληπτικά τον πληθυσμό των χωρών, ηλικίας 15 ετών και άνω. Για τους σκοπούς της έρευνας χρησιμοποιήθηκε αντιπροσωπευτικά τυχαίο δείγμα, αναλογικό του μεγέθους του πληθυσμού και της πληθυσμιακής πυκνότητας της κάθε χώρας. Όσον αφορά **στο ελληνικό τμήμα της έρευνας, συμμετείχαν 1002 πολίτες**, από αντιπροσωπευτικές περιοχές της ελληνικής επικράτειας. Για τη λήψη των στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν τυποποιημένα ερωτηματολόγια, ενώ η επικοινωνία με τους συμμετέχοντες είχε τη μορφή της προσωπικής συνέντευξης. Σημειώνεται ότι όπου χρησιμοποιείται ο όρος «ευρωπαίοι πολίτες» ή «υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες» αναφέρεται στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU28), δηλαδή στα αποτελέσματα που καταγράφηκαν στα 28 κράτη-μέλη.

I. ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

1 Η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γενικότερα, οι Έλληνες, περισσότερο από όλους τους ευρωπαίους πολίτες, εμφανίζονται **απαισιόδοξοι για το μέλλον της Ευρώπης**, συγκεντρώνοντας το υψηλότερο (απαισιόδοξο) ποσοστό της έρευνας (EL:63%, EU28:41%). Πιο συγκεκριμένα, **ανήσυχτοι για την πορεία της Ε.Ε. είναι 7 στους 10 Έλληνες πολίτες εκτιμώντας ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πάρει λάθος δρόμο** (EL:69%, EU28:43% // το ελληνικό ποσοστό είναι το υψηλότερο αρνητικό του δείγματος, καταγράφοντας και αύξηση +9 ποσοστιαίες μονάδες από το Νοέμβριο 2014). Παρόλα αυτά η εικόνα που έχουν σχηματίσει για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μάλλον ουδέτερη ενώ στο παρελθόν εξέφραζαν με σαφήνεια είτε θετική είτε αρνητική άποψη (EL:40%, EU28:38%). Πιθανώς η επιφύλαξη που διαπιστώνεται στην παρούσα έρευνα να σκιαγραφεί ένα μούδιασμα της κοινής γνώμης λόγω των σοβαρών προκλήσεων που έχουν ανατρέψει τα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα στη χώρα και να αναδεικνύει μια στάση αναμονής της ελληνικής κοινής γνώμης (προσδοκίας ή καταγγελίας) για το αν η Ευρωπαϊκή Ένωση θα λειτουργήσει καταλυτικά για την έξοδο από την παρατεταμένη κρίση ή θα επιβελιώσει αυτούς που της χρεώνουν συνυπαιτιότητα για την κατάσταση που βρίσκεται η χώρα. Σημειώνεται ότι σημαντική μερίδα της ελληνικής κοινής γνώμης εκφράζεται αρνητικά για την εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EL: 38%, EU28:23%), ενώ θετική εικόνα φαίνεται να έχει μόνο το 22% των Ελλήνων ερωτηθέντων, το χαμηλότερο ποσοστό της έρευνας μαζί με τους πολίτες της Κύπρου (22%) και της Αυστρίας (23%). Ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος (θετική εικόνα) κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα (EU28:37%, +15 ποσοστιαίες μονάδες). Η διαμόρφωση αυτής της αρνητικής εικόνας συνάδει και με τις αρνητικές συνέπειες που χρεώνουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι ερωτηθέντες, όπως την ανεργία (EL:34%, 3ο υψηλότερο αρνητικό ποσοστό του συνολικού δείγματος μετά την Κύπρο 48% και την Αυστρία 42% // EU28:14%), την ανεπάρκεια ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα (EL:21%, EU28:24%), την απώλεια της πολιτιστικής ταυτότητας (EL:19%, EU28:14%) και τη σπατάλη χρήματος (EL:17%, EU28:25%).

Θετικό πρόσημο προσδίδουν στην εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι έννοιες / πρακτικές με τις οποίες την ταυτίζουν οι ερωτηθέντες και συγκεκριμένα με αυτή του ευρώ ως κοινού νομίσματος (EL:50%, EU28:37%), της ελευθερίας να ταξιδεύουμε, να σπουδάζουμε και να εργαζόμαστε οπουδήποτε στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμούμε (EL:49%, EU28:49%), της ειρήνης (EL:28%, EU28:27%), της ισχυρής φωνής που έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε παγκόσμιο επίπεδο (EL:24%, EU28:22%), καθώς και της πολιτιστικής πολυμορφίας που τη χαρακτηρίζει (EL:23%, EU28:28%).

Ειδικότερα δε, ως τα **πλέον θετικά αποτελέσματα που έχει επιτύχει η Ευρωπαϊκή Ένωση** οι Έλληνες, όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες, της αναγνωρίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των ανθρώπων, αγαθών και υπηρεσιών μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (EL:65%, EU28:55%), τη διασφάλιση της ειρήνης που επικρατεί μεταξύ των κρατών-μελών της και απολαμβάνουν οι πολίτες της (EL:61%, EU28:56%) και το ενιαίο νόμισμα, το ευρώ (EL:22%, EU28:25%). Όσο δε για την επιρροή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια σκηνή, οι περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες πιστεύουν ότι η άποψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει βαρύτητα και συνεπώς λαμβάνεται σοβαρά υπόψη (EL:66%, EU28:68%). Αυτός, πιθανώς, είναι κι ένας από τους λόγους που οι περισσότεροι Έλληνες εκτιμούν ότι **η Ελλάδα δε μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα το μέλλον ούσα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EL:57%, EU28:55%).

2 Εμπιστοσύνη στους θεσμούς και τα θεσμικά όργανα

Μέσα στο γενικευμένο κλίμα απογοήτευσης, αναδεικνύεται και **η δυσπιστία που εκφράζεται από 8 στους 10 Έλληνες απέναντι στο θεσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, συγκεντρώνοντας το υψηλότερο ποσοστό (δυσπιστίας) που καταγράφει η έρευνα πανευρωπαϊκά (EL:81% +4 ποσοστιαίες μονάδες από Νοε 2014, EU28:55%) και αντίστοιχα το 2^ο χαμηλότερο ποσοστό εμπιστοσύνης (EL:18%, EU28:32%) μετά την Κύπρο (17%).

The image part with relationship ID r158 was not found in the file.

Ειδικότερα δε για τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ελληνική κοινή γνώμη συγκεντρώνει το **υψηλότερο ποσοστό δυσπιστίας του συνολικού δείγματος** αναφορικά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (EL:71%, EU28:47%), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (EL:75%, EU28:46%) και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (EL:78%, EU28:47%).

Σε εθνικό επίπεδο, και σταθερά με τα υψηλότερα ποσοστά δυσπιστίας που καταγράφει η έρευνα πανευρωπαϊκά, **οι Έλληνες εμφανίζονται να μην εμπιστεύονται κανέναν από τους θεσμούς** που παραθέτει η έρευνα και οι οποίοι, σε αξιολογική σειρά, είναι οι εξής: τα πολιτικά κόμματα (EL:92%, EU28:78%), η Βουλή των Ελλήνων (EL:83%, EU28:64% αντίστοιχη εθνική βουλή), η ελληνική κυβέρνηση (EL:82%, EU28:66% αντίστοιχη εθνική κυβέρνηση), οι περιφερειακές ή τοπικές δημόσιες αρχές (EL:82%, EU28:51%).

Επίσης, **δυσπιστία εκφράζεται και για τα ΜΜΕ**, και συγκεκριμένα για την τηλεόραση (EL:80% υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας, EU28:47%), το γραπτό τύπο (EL:65% υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας, EU28:50%) και το ραδιόφωνο (EL:61%, 2^ο υψηλότερο αρνητικό ποσοστό μετά της Τουρκίας: 66%, EU28:36%). **Πιο θετικά διακείμενοι φαίνονται να είναι οι Έλληνες ερωτηθέντες για το Διαδίκτυο**, καθώς τείνουν να το εμπιστεύονται, περισσότερο από το μέσο όρο των Ευρωπαίων (EL:43%, EU28:35%), αν και ειδικότερα για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στο διαδίκτυο καταγράφεται δυσπιστία (EL:51%, EU28:55%).

3 Αξιοποίηση ΜΜΕ ως πηγή πληροφόρησης

Αξιολογώντας την αίσθηση ενημέρωσης των Ελλήνων για τα ευρωπαϊκά θέματα, διαπιστώνεται σχετικό έλλειμμα ενημέρωσης για 6 στους 10 Έλληνες (EL:63%, αθροιστικά «όχι και τόσο καλά ενημερωμένοι» + «καθόλου ενημερωμένοι» (EU28:58%).

Η πλειοψηφία των Ελλήνων (58%) χρησιμοποιεί την τηλεόραση προκειμένου να συγκεντρώσει πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πολιτικές και τους θεσμούς της (EU28:49%). Ομοίως, σημαντικό ποσοστό της ελληνικής κοινής γνώμης (46%, το υψηλότερο της έρευνας) καταφεύγει στις συζητήσεις με πρόσωπα του οικείου περιβάλλοντος (συγγενείς, φίλους, συνάδελφους) προκειμένου να συγκεντρώσει πληροφόρηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση (EU28:20%). Άλλες πηγές που αξιοποιούν οι Έλληνες ως μέσο πληροφόρησης για θέματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως ιεραρχήθηκαν με ποσοστό προτίμησης είναι οι εξής: οι ενημερωτικοί ιστότοποι π.χ. από εφημερίδες και ειδησεογραφικά περιοδικά (EL:28%, EU:24%), τα κοινωνικά δίκτυα στο ίντερνετ (EL:22%, EU28:10%) και τα ιστολόγια/blogs (EL:20%, EU28:4%). Με χαμηλότερα ποσοστά, εμφανίζονται το ραδιόφωνο (EL:17%, EU28:23%), οι καθημερινές εφημερίδες (EL:14%, EU28:25%), οι θεσμικοί και επίσημοι ιστότοποι όπως οι κυβερνητικοί (EL:12%, EU28:17%), άλλες εφημερίδες και περιοδικά (EL:11%, EU28:11%), η συμμετοχή σε συσκέψεις, ομιλίες και συναντήσεις (EL:9%, EU28:3%), οι ιστότοποι που φιλοξενούν βίντεο (EL:7%, EU28:3%) και τα βιβλία και ενημερωτικά φυλλάδια (EL:7%, EU28:6%). Παράλληλα, ποσοστό 18% της ελληνικής κοινής γνώμης φαίνεται να μην αναζητά ποτέ πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση (EU28:21%).

Στο ερώτημα σχετικά με την **αναφορά των ελληνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση**, η ελληνική κοινή γνώμη εκτιμά ότι αυτή η αναφορά είναι «όσο πρέπει» (τηλεόραση EL:38%, EU28:54% // ραδιόφωνο EL:51%, EU28:49% // γραπτός τύπος EL:46%, EU28:53% // ιστότοποι EL:49%, EU28:44% // κοινωνικά δίκτυα στο ίντερνετ EL:41%, EU28:31%). Ειδικότερα δε για την ποιότητα της κάλυψης, με εξαίρεση την τηλεόραση που εκτιμούν ότι παρουσιάζει «πιο θετικά» τα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση θέματα (EL:45%, EU28:20%), η ελληνική κοινή γνώμη αξιολογεί την κάλυψη από τα υπόλοιπα ΜΜΕ ως αντικειμενική: ραδιόφωνο EL:49%, EU28:50% // γραπτός τύπος EL:42%, EU28:46% // ιστότοποι EL:50%, EU28:38% // κοινωνικά δίκτυα στο ίντερνετ EL:41%, EU28:28%.

Όπως διαπιστώνεται από τις απαντήσεις των Ελλήνων αλλά και των υπολοίπων ευρωπαίων πολιτών, τα κοινωνικά δίκτυα στο διαδίκτυο (ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, ιστολόγια, ιστοσελίδες φιλοξενίας βίντεο) είναι ένας σύγχρονος τρόπος να μένει κανείς ενήμερος για τα πολιτικά ζητήματα (EL:68%, EU28:52%), τα οποία μάλιστα φαίνεται να αποτελούν κι ένα βήμα για όσους θέλουν να πουν τη γνώμη τους για τα πολιτικά ζητήματα (EL:65%, EU28:51%). Επίσης, οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι τα κοινωνικά δίκτυα στο διαδίκτυο μπορούν ακόμα και να κάνουν τους ανθρώπους να ενδιαφερθούν για τα πολιτικά ζητήματα (EL:58%, EU28:52%).

II. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

1 Η αίσθηση του «ανήκειν» στην Ε.Ε.

Σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται στην αίσθηση του «ανήκειν» στην ευρωπαϊκή οικογένεια μεταξύ των Ελλήνων και των λοιπών ευρωπαίων πολιτών. Συγκεκριμένα, Βούλγαροι, Κύπριοι, Ιταλοί και Έλληνες πολίτες συγκεντρώνουν τα χαμηλότερα ποσοστά της έρευνας που δηλώνουν ότι αισθάνονται ως πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΛ:50%, ΙΤ:49%, CY:49%, ΒG:47%, // EU28:64%). Ενώ, αξιοσημείωτο είναι ότι **1 στους 2 Έλληνες πολίτες δηλώνει ότι δεν αισθάνεται ως πολίτης της Ε.Ε.** (ΕΛ:50%, EU28:34%).

The image part with relationship ID r108 was not found in the file.

Τα στοιχεία που δημιουργούν ισχυρότερο αίσθημα κοινότητας ανάμεσα στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτά δηλαδή που τους ενώνουν, είναι τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά (ΕΛ:38%, EU28:28%), τα γεωγραφικά όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και γενικότερα της γηραιάς ηπείρου (ΕΛ:33%, EU28:20%), η ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με όραμα την οριστική λήξη των πολεμικών συρράξεων και τη διασφάλιση της ειρήνης (ΕΛ:31%, EU28:24%), οι κοινές αξίες σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΕΛ:25%, EU28:21%), η ενιαία αγορά που αποτελεί τη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο (ΕΛ:23%, EU28:21%) και η θρησκεία του Χριστιανισμού που είναι η πιο διαδεδομένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΛ:17%, EU28:9%). Ειδικότερα δε για τις αξίες που αντιπροσωπεύουν καλύτερα την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι αυτές της ειρήνης (ΕΛ:48% - EU28: 37%), των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΕΛ:25%, EU28:37%), της δημοκρατίας (ΕΛ:22% - EU28:31%), και των ατομικών ελευθεριών (ΕΛ:18%, EU28:18%).

Οι Έλληνες, όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες αξιολογούν θετικά, εκφράζοντας εμμέσως την ικανοποίησή τους, το δικαίωμα των πολιτών να ζουν (EL:75%, EU28:71%) και να εργάζονται (EL:72%, EU28:74%) σε κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε., όπως επίσης στηρίζουν το δικαίωμα των ευρωπαίων πολιτών να ζουν (EL:71%, EU28:68%) και να εργάζονται (EL:65%, EU28:69%) και στη δική τους χώρα, την Ελλάδα. Γενικότερα, οι Έλληνες πολίτες, όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι ερωτηθέντες εκφράζουν την επιθυμία να μάθουν περισσότερα σχετικά με τα δικαιώματα που έχουν ως ευρωπαίοι πολίτες (EL:69%, EU28:65%), καθώς ομολογούν ότι **δε γνωρίζουν ποια είναι τα δικαιώματά τους ως πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EL:58%, EU28:50%). Ωστόσο, οι Έλληνες πολίτες δηλώνουν στην πλειοψηφία τους ότι **κατανοούν τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EL:63%, EU28:55%), παρόλο που αρκετοί ερωτηθέντες εκφράζουν κάποια δυσκολία κατανόησής της (EL:37%, EU28:42%). Αξιοσημείωτο είναι ότι οι Έλληνες περισσότερο από κάθε άλλον ευρωπαίο πολίτη πιστεύουν ότι **τα συμφέροντα της χώρας τους δεν λαμβάνονται αρκούντως υπόψη στην Ευρωπαϊκή Ένωση** (EL:84%), με το ελληνικό (αρνητικό) ποσοστό να είναι **το υψηλότερο του συνολικού δείγματος της έρευνας και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο** να διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (EU28:50%). Επίσης, απογοητευτικό είναι το γεγονός ότι οι Έλληνες πιστεύουν ότι η προσωπική τους άποψη δεν είναι υπολογίσιμη (δεν ακούγεται) στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EL:83% το υψηλότερο αρνητικό της έρευνας, EU28:54%).

III. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1 Ευρώ, το ενιαίο νόμισμα

Έλληνες και ευρωπαίοι πολίτες πιστεύουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει τη δύναμη που απαιτείται, όπως και τα απαραίτητα εργαλεία, για να υπερασπιστεί τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά (EL:71%, EU28:60%). Ειδικότερα δε για το ευρώ, **7 στους 10 Έλληνες τάσσονται ξεκάθαρα υπέρ της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης, με ένα νόμισμα το Ευρώ**, εκφράζοντας εμπιστοσύνη και προτίμηση στο ευρωπαϊκό νόμισμα (EL:70%, EU28:56%). Μάλιστα, το θετικό ελληνικό ποσοστό καταγράφει αύξηση **+7 ποσοστιαίων μονάδων** συγκριτικά με το Νοέμβριο 2014 (63%), ενώ το 2015 και ειδικότερα κατά την περίοδο του δημοψηφίσματος του Ιουλίου, αναδείχθηκε σε κεντρικό ζήτημα, στην παγκόσμια επικαιρότητα, η παραμονή ή έξοδος της Ελλάδας από τη νομισματική ένωση. Σημειώνεται ότι αρνητική στάση απέναντι στη μέχρι τώρα χρήση του νομίσματος κρατά το 27% των Ελλήνων πολιτών, σημειώνοντας όμως μείωση -8 ποσοστιαίων μονάδων από το Νοέμβριο του 2014 (35%). Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώνεται αντίστοιχα στο 37% (αρνητική στάση). Σε κάθε περίπτωση, η συζήτηση για την παραμονή ή ενδεχόμενη έξοδο από την ευρωζώνη διατηρείται στην επικαιρότητα από τα ΜΜΕ, με σχετικές δηλώσεις διαμορφωτών πολιτικής και αναλυτών.

2 Οικονομική κατάσταση και ποιότητα ζωής

Η σαφής διαφοροποίηση των ελληνικών τοποθετήσεων, συγκριτικά με τους υπόλοιπους ευρωπαίους πολίτες, αναφορικά με θέματα οικονομικής και προσωπικής κατάστασης, οφείλεται κυρίως στην παρατεταμένη οικονομική κρίση και ύφεση που αντιμετωπίζει η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια καταδεικνύοντας την αυξημένη αγωνία των Ελλήνων σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους. Γενικότερα, οι Έλληνες περισσότερο από όλους τους άλλους ευρωπαίους πολίτες ομολογούν ότι **η ποιότητα της ζωής τους έχει υποτιμηθεί** καθώς τα πράγματα ήταν καλύτερα στο παρελθόν από ότι στην παρούσα κατάσταση (EL:92%, EU28:55% // το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας).

Τα στοιχεία κατατάσσουν την Ελλάδα και τη Βουλγαρία στις χώρες με τη **χειρότερη ποιότητα ζωής στην Ευρωπαϊκή Ένωση**, τουλάχιστον σύμφωνα με τις απαντήσεις των ίδιων των πολιτών που ζουν εκεί (BG:89%, EL:82%, EU28:37%). Απογοητευτικό είναι ότι μόνο 18% των Ελλήνων πολιτών βρίσκουν ότι η χώρα τους παρέχει ικανοποιητικές συνθήκες ζωής, ενώ την ίδια στιγμή οι περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες εκτιμούν ότι η (εκάστοτε) χώρα τους, τους προσφέρει μια αξιόλογη ποιότητα ζωής (EU28:61%). Ωστόσο, διαφορετική, **θετική άποψη εκφράζεται για την ποιότητα ζωής σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης**, την οποία τόσο οι Έλληνες όσο και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες αξιολογούν θετικά (EL:55%, EU28:58%).

Το έλλειμμα ποιότητας ζωής εξηγεί και το γεγονός ότι **6 στους 10 έλληνες πολίτες είναι δυσαρεστημένοι από την καθημερινή τους ζωή (EL:60%)**, ενώ την ίδια στιγμή **8 στους 10 ευρωπαίους πολίτες δηλώνουν ευχαριστημένοι (EU28:81%)**.

The image part with relationship ID r188 was not found in the file.

Σε αυτό το πλαίσιο, δικαιολογείται και η αγωνία που εκφράζεται από την πλειονότητα των Ελλήνων αναφορικά με την οικογενειακή τους οικονομική κατάσταση, καθώς συγκεντρώνουν το υψηλότερο ποσοστό δυσαρέσκειας (EL:76%, EU28:30%), ενώ την ίδια στιγμή οι περισσότεροι ευρωπαίοι ερωτηθέντες αξιολογούν θετικά την οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι οικογένειές τους (EU28:68%, EL:24%). Σημειώνεται ότι οι Έλληνες δηλώνουν ότι τους τελευταίους δώδεκα μήνες **δυσκολεύτηκαν να πληρώσουν τους λογαριασμούς που επιβαρύνουν σε μηνιαία βάση το νοικοκυριό τους (EL:90% αθροιστικά – δηλ. 45% τις περισσότερες φορές και 45% κατά καιρούς // (EU28:36% αθροιστικά)**. Αξιοσημείωτο είναι ότι την ώρα που 6 στους 10 ευρωπαίους πολίτες φαίνεται να μην αντιμετωπίσαν καμία σχετική δυσκολία στην πληρωμή των μηνιαίων λογαριασμών τους, στην Ελλάδα αυτή την ευκολία την είχε μόνο 1 στους 10 Έλληνες (EL:10%, EU28:62%). Συμπληρωματικά, μόνο 1 στους 4 Έλληνες πολίτες φαίνεται να είναι ικανοποιημένος με την προσωπική του επαγγελματική κατάσταση (EL:24%, EU28:58%), ενώ το ελληνικό ποσοστό που τη χαρακτηρίζει ως κακή, διατηρεί την αρνητική πρωτιά (EL:52%, EU28:25%). Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αξιολόγησης της παρούσας κατάστασης στην απασχόληση, οι Έλληνες, συγκεντρώνοντας το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας (EL:99%), σκιαγραφούν ένα γενικότερο κλίμα απογοήτευσης, καθώς εκτιμούν ότι **η απασχόληση (σε εθνικό επίπεδο) βρίσκεται σε δυσχερή θέση (EU28:67%, -3 Νοε2014)**.

Δυσaréσκεια εκφράζεται από την πλειονότητα της ελληνικής κοινής γνώμης και για την κατάσταση της οικονομίας στην Ελλάδα. Το ελληνικό ποσοστό (97%) είναι το υψηλότερο αρνητικό της έρευνας, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα (EU28:57%, ποσοστό απογοήτευσης). Σημειώνεται ότι παρόλο που διαπιστώνεται δυσaréσκεια και για την **κατάσταση της οικονομίας στην Ε.Ε.** (EL:56%, EU28:50%), παρατηρείται ωστόσο σταδιακή μείωση του ποσοστού αυτού συγκριτικά με προηγούμενες έρευνες (Νοε14:67% - Ιου14:63% - Νοε13:75% - Μαΐ13:81%).

3 Ανησυχίες και προβλέψεις

Οι Έλληνες, περισσότερο από όλους τους ευρωπαίους πολίτες, συγκεντρώνοντας το υψηλότερο (αρνητικό) ποσοστό της έρευνας, **εκφράζουν το φόβο ότι τα χειρότερα για την οικονομία έπονται** (EL:70%, καταγράφεται αύξηση του ποσοστού του φόβου από 61% το Νοέμβριο 2014), με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερο επίπεδο (EU28:46%). Πολλοί είναι οι ευρωπαίοι πολίτες που εκτιμούν ότι ο αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης έχει ήδη φθάσει στο αποκορύφωμά του και ότι η κατάσταση σταδιακά θα ανακάμψει – μια αισιόδοξη εκτίμηση που βρίσκεται ωστόσο σύμφωνος λίγους Έλληνες (EL:28%). Παράλληλα, 64% των Ελλήνων ερωτηθέντων, όπως και η πλειοψηφία των ευρωπαίων πολιτών (EU:72%) εκτιμούν ότι τα μέτρα για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος και του δημόσιου χρέους στην (εκάστοτε) χώρα τους δεν μπορούν να καθυστερήσουν και προτρέπουν για άμεση εφαρμογή. **Επίσης, πιστεύουν ότι ο ιδιωτικός τομέας είναι σε καλύτερη θέση από ότι ο δημόσιος για να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας** (EL:68%, EU28:64%) και ότι το δημόσιο χρήμα θα έπρεπε να χρησιμοποιείται για να τονώσει τις επενδύσεις στον ιδιωτικό τομέα (EL:72%, EU28:58%).

Αντιστοίχως, για ακόμα μια φορά, **οι πλέον δυσοίωνες προβλέψεις για την επόμενη χρονιά προέρχονται από τους Έλληνες** που προβλέπουν, για το 2016, επιδείνωση της ζωής τους γενικότερα (EL:45%, EU28:11%), όπως επίσης της κατάστασης της οικογένειάς τους (EL:58%, EU28:12%), της οικονομικής κατάστασης στη χώρα (EL:70%, EU28:26%), καθώς και της απασχόλησης στην Ελλάδα (**EL:70%**, EU28:28%). Σε όλες τις περιπτώσεις η Ελλάδα συγκεντρώνει τα υψηλότερα αρνητικά ποσοστά της έρευνας, καταγράφοντας μάλιστα και αύξηση των αρνητικών ποσοστών σε σχέση με ένα χρόνο πριν (Νοέμβριος 2014). Στάσιμη (ούτε καλύτερα, ούτε χειρότερα) εκτιμούν ότι θα παραμείνει η προσωπική τους επαγγελματική κατάσταση (EL:55%, EU28:60%), καθώς και η γενικότερη κατάσταση της ευρωπαϊκής οικονομίας (EL:47%, EU28:42%).

Απαισιοδοξία διαφαίνεται στις απαντήσεις τους και για το μέλλον, καθώς **οι Έλληνες θεωρούν ότι η χώρα τους οδεύει στη λάθος κατεύθυνση**, συγκεντρώνοντας μάλιστα το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερο επίπεδο (EL:77%, EU28:48%). Τέλος, ενώ στην πλειοψηφία τους οι ευρωπαίοι πολίτες αισθάνονται σιγουριά για το μέλλον (EL:17%, EU28:64%), **οι Έλληνες, με το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό, εκφράζουν μόνο ανασφάλεια και αβεβαιότητα (EL:83%, EU28:32%)** και μάλιστα προβλέπουν ότι η ζωή αυτών που είναι παιδιά σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα είναι ακόμα δυσκολότερη από τη δική τους γενιά (EL:71%, EU28:50%).

4 Σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα

Σύμφωνα με τις δηλώσεις των Ελλήνων πολιτών, η **ανεργία** (EL:55%, καταγράφεται μείωση -5 ποσοστιαίων μονάδων από το Νοέμβριο 2014 και -10 από το Νοέμβριο 2013, EU28:36%) και η **κατάσταση της οικονομίας** (EL:45%, EU28:19%) **αποτελούν τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα**, με το δημόσιο χρέος (EL:23%, EU28:10%) και τη φορολογία (EL:22%, EU28:8%) να ταλανίζουν, επίσης, τη χώρα στην παρούσα φάση. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι Έλληνες, ερωτώμενοι ποια είναι **τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει στην παρούσα φάση η Ευρωπαϊκή Ένωση, ανέφεραν τη μετανάστευση** (EL:52%, EU28: 58%), την οικονομική κατάσταση (EL:36%, EU28:21%), τη δημοσιονομική κατάσταση των κρατών μελών (EL:26%, EU28:17%) και την ανεργία (EL:24%, EU28:17%). Σημειώνεται δε ότι για τους περισσότερους ευρωπαίους πολίτες, το ζήτημα της τρομοκρατίας συγκεντρώνει το 2^ο υψηλότερο ποσοστό (EU28:25%), ενώ το αντίστοιχο ελληνικό ποσοστό διαμορφώνεται στο 13%.

Λαμβάνοντας υπόψη τη μεταρρύθμιση των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών, Έλληνες και υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες, συμφωνούν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να έχει αυστηρότερους κανόνες για τη φοροδιαφυγή και τους φορολογικούς παραδείσους (EL:95%, EU28:87%) και πρέπει να λάβει μέτρα για τη ρύθμιση των αποδοχών στο χρηματοπιστωτικό τομέα (π.χ. μπόνους στελεχών) (EL:69%, EU28:71%), την εισαγωγή ευρωομολόγων (EL:53%, EU28:37%) και την εισαγωγή φόρου στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές (EL:46%, EU28:53%). Ειδικότερα για το τελευταίο σημειώνεται ότι εξίσου σημαντική μερίδα της ελληνικής κοινής γνώμης (45%) δεν συμφωνεί με τη λήψη του συγκεκριμένου μέτρου (EU28:31%).

Ακόμα μια διαφοροποίηση του ελληνικού δείγματος προκύπτει από το γεγονός ότι **οι Έλληνες δεν θεωρούν ότι η παγκοσμιοποίηση αποτελεί ευκαιρία για οικονομική ανάπτυξη** (EL:63%, το μοναδικό αρνητικό ποσοστό, μαζί με αυτό της Κύπρου 50%, EU28:29%), ενώ διαφορετική άποψη έχει η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη διαβλέποντας προοπτική οικονομικής ανάπτυξης λόγω της παγκοσμιοποίησης (EL:31%, EU28:56%).

IV. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

1 Ευρώπη 2020

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει σχεδιάσει τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» προκειμένου να βγει από τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση και να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις παγκόσμιες προκλήσεις. Ειδικότερα δε για τους στόχους που έχει θέσει έως το 2020, Έλληνες και ευρωπαίοι πολίτες εκτιμούν ότι η επίτευξή τους είναι εφικτή, αν και δεν είναι λίγοι εκείνοι που αξιολογούν μερικούς από τους στόχους ως υπερβολικά φιλόδοξους. Συγκεκριμένα, ως **ρεαλιστικοί στόχοι έως το 2020** χαρακτηρίζονται ο στόχος να φθάσει η συμβολή της βιομηχανίας στην οικονομία στο 20% του ΑΕΠ (EL:48%, EU28:49%), η ενεργειακή απόδοση στην Ε.Ε. (EL:47%, EU28:56%) καθώς και να αυξηθεί κατά 20% το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ε.Ε. (EL:46%, EU28:54%), να έχει πτυχίο ή δίπλωμα ανώτατης εκπαίδευσης τουλάχιστον το 40% των ατόμων ηλικίας 30 έως 34 ετών (EL:45%, EU28:45%) και να μειωθεί στο 10% ο αριθμός των νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο χωρίς τίτλους σπουδών (EL:43%, EU28:50%).

Οι στόχοι που διχάζουν την ελληνική κοινή γνώμη, για το κατά πόσο δύναται να επιτευχθούν έως το 2020, αφορούν στη μείωση του αριθμού των Ευρωπαίων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, κατά ένα τέταρτο, έως το 2020 (EL:35%, EU28:45% ρεαλιστικό // EL:32%, EU28:28% υπερβολικά αισιόδοξο // EL:32%, EU28:21% υπερβολικά συγκρατημένο), και την εκτίμηση ότι τα τρία τέταρτα των ανδρών και των γυναικών, μεταξύ 20 και 64 ετών, θα έχουν δουλειά έως το 2020 (EL:36%, EU28:57% ρεαλιστικό // EL:36%, EU28:26% υπερβολικά αισιόδοξο // EL:27%, EU28:13% υπερβολικά συγκρατημένο).

2 Κοινές ευρωπαϊκές πολιτικές

Ένα χρόνο πριν (2014), οι περισσότεροι Έλληνες πολίτες ήταν αρνητικοί στο ενδεχόμενο μιας μεγαλύτερης **διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, με την ένταξη άλλων χωρών, ωστόσο στην παρούσα έρευνα είναι περισσότεροι, έστω και κατά +3 ποσοστιαίες μονάδες (ΝΑΙ EL:48%, EU28:38% // ΟΧΙ EL:45%, EU28:51%), αυτοί που **τάσσονται υπέρ** μιας τέτοιας προοπτικής. Σημειώνεται ότι η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη συνεχίζει να είναι αντίθετη σε αυτό το ενδεχόμενο (Νοε2014: ΝΑΙ EL:43%, EU28:39% // ΟΧΙ EL:52%, EU28:48%).

Επίσης, συμφωνούν με την **ελεύθερη μετακίνηση πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** ώστε να μπορούν να ζουν, να εργάζονται, να σπουδάζουν και να δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά οπουδήποτε εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EL:88%, EU28:78%), επιδοκιμάζουν την προοπτική μιας **ψηφιακής ενιαίας αγοράς εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EL:64%, EU28:53%), βλέπουν θετικά την περίπτωση συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου και επενδύσεων ανάμεσα Ε.Ε. - ΗΠΑ (EL:64%, EU28:53%) και τάσσονται υπέρ μιας **κοινής ενεργειακής πολιτικής μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EL:75%, EU28:70%). Ειδικότερα στο θέμα της ενέργειας παραθέτουν τους στόχους που πρέπει να δοθεί προτεραιότητα, όπως η εγγύηση λογικών τιμών ενέργειας για τους καταναλωτές (EL:50%, EU28:38%), η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (EL:49%, EU28:41%), η προστασία του περιβάλλοντος (EL:42%, EU28:36%), η εγγύηση συνεχούς παροχής ενέργειας (EL:26%, EU28:19%), η καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη (EL:25%, EU28:30%), η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας (EL:20%, EU28:25%) και η εγγύηση λογικών τιμών ενέργειας για τις εταιρείες (EL:17%, EU28:12%). Τέλος, αν και οι περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες είναι θετικά διακείμενοι στην προοπτική **δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού στρατού**, στην Ελλάδα 47% είναι σύμφωνο με μια τέτοια εξέλιξη, ενώ 46% τοποθετείται αρνητικά σε μια τέτοια πρόταση (EU28:53% υπέρ // 39% κατά).

Σε μία γενική τοποθέτηση, Έλληνες και ευρωπαίοι πολίτες φαίνεται ότι ενθαρρύνουν την ανάπτυξη κοινών ευρωπαϊκών πολιτικών. Συγκεκριμένα τάσσονται **υπέρ μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής των 28 κρατών-μελών** της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς άλλες χώρες (EL:75%, EU28:63%), υπέρ μιας **κοινής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας** μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EL:72%, EU28:72%) και υπέρ μιας **κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για τη μετανάστευση** (EL:77%, EU28:68%).

3 Μεταναστευτικό

Η μετανάστευση μεταξύ κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκαλεί αρνητικό αίσθημα σε ποσοστό 50% των Ελλήνων (EU28:38%) και θετικό αίσθημα σε ποσοστό 48% (EU28:55%). Σαφής **δυσaréσκεια όμως καταγράφεται για το φαινόμενο μετανάστευσης από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, με το ελληνικό (αρνητικό) ποσοστό να διαμορφώνεται στο 75%, αρκετά υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU28:59%), χωρίς όμως να είναι το υψηλότερο (αρνητικό) της έρευνας, καθώς καταγράφονται υψηλότερα ποσοστά από τους πολίτες της Λετονίας, Σλοβακίας, Ουγγαρίας, Τσεχίας, Εσθονίας, Λιθουανίας και της Σλοβενίας. Η άποψη των Ελλήνων, κι όπως φαίνεται και πολλών ευρωπαίων πολιτών, είναι ότι οι μετανάστες δεν συνεισφέρουν στην (εκάστοτε) χώρα τους (EL:67%, EU28:50%).

Οι Έλληνες, όπως και οι Ευρωπαίοι πολίτες, στην πλειονότητά τους θεωρούν απαραίτητη τη **λήψη πρόσθετων μέτρων για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης ανθρώπων από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EL:97%, το 2^ο υψηλότερο ποσοστό της έρευνας μετά της Μάλτας 98%, EU28:89%). Ειδικότερα δε οι προτιμήσεις τους για το επίπεδο λήψης αποφάσεων (εθνικό, ευρωπαϊκό ή και τα δύο), οι απαντήσεις τους διαμορφώνονται ως εξής: οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο (EL:28% -6 από το Νοε 2014, EU28:21%), σε ευρωπαϊκό επίπεδο (EL:31% +6 από Νοε 2014, EU28:32%) και στα δύο επίπεδα, δηλαδή τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και σε εθνικό (EL:38%, EU28:36% // αύξηση EU28 +14 ποσοστιαίες μονάδες από Νοε 2014). Σε κάθε περίπτωση, στο προσφυγικό ζήτημα, που αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει τόσο η Ελλάδα, όσο και η Ευρώπη στο σύνολό της, **η ελληνική κοινή γνώμη αναδεικνύει το ανθρώπινο της πρόσωπο, επιμένοντας ότι η Ελλάδα πρέπει να βοηθάει τους πρόσφυγες** (EL:85%, EU28:65%). Το ελληνικό ποσοστό που προκρίνει την επιλογή της αλληλοβοήθειας, είναι το 4^ο υψηλότερο της έρευνας, μετά από αυτά των Σουηδών (94%), των Ολλανδών (88%) και των Δανών (86%).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι Έλληνες πολίτες εμφανίζονται απαισιόδοξοι τόσο για το μέλλον της χώρας τους, όσο και γι' αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εκτιμούν ότι Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν πάρει λάθος δρόμο. Τα στοιχεία της έρευνας κατατάσσουν την Ελλάδα στις χώρες με τη χειρότερη ποιότητα ζωής στην Ε.Ε., σύμφωνα με τις απόψεις των πολιτών της χώρας, ενώ η ποιότητα ζωής στην Ευρωπαϊκή Ένωση αξιολογείται ως πολύ υψηλότερη τόσο από τους Έλληνες, όσο και από τους Ευρωπαίους. Η δυσαρέσκεια των Ελλήνων αποτυπώνεται στην αρνητική τους άποψη για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους, αλλά και την προσωπική και οικογενειακή οικονομική τους κατάσταση, ενώ την ίδια στιγμή οι περισσότεροι εκτιμούν ότι η κατάσταση θα χειροτερέψει ακόμη περισσότερο. Μαζί με τη γενικότερη οικονομική κατάσταση, ως σημαντικότερο πρόβλημα για τη χώρα, οι Έλληνες αναφέρουν την ανεργία, ενώ η μετανάστευση και η τρομοκρατία που φαίνεται να απασχολούν περισσότερο τους Ευρωπαίους, δεν αναφέρονται ως το ίδιο σημαντικά για τους Έλληνες.

Παρά το γεγονός ότι οι Έλληνες χρεώνουν την αρνητική εικόνα για τη χώρα τους και την καθημερινή τους ζωή, και ειδικότερα για την υψηλή ανεργία, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναγνωρίζουν τα θετικά αποτελέσματα που έχει πετύχει η Ένωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως η ελεύθερη κυκλοφορία ανθρώπων, αγαθών και υπηρεσιών και η διασφάλιση της ειρήνης μεταξύ των κρατών-μελών. Θεωρούν δε ότι η Ελλάδα δε μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα το μέλλον εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης ή εκτός του ενιαίου νομίσματος, του ευρώ. Ωστόσο, οι Έλληνες εμφανίζουν συγκριτικά σημαντικό έλλειμμα εμπιστοσύνης στους θεσμούς σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, ενώ 1 στους 2 δηλώνει ότι δεν αισθάνεται ως πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τέλος, το μεταναστευτικό και προσφυγικό ζήτημα, που αποτελεί μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δείχνει ότι προσφέρει την ευκαιρία στους Έλληνες να επισημάνουν την αναγκαιότητα για αλληλεγγύη και την ανάδειξη του ανθρώπινου προσώπου της κοινωνίας, που στο πλαίσιο αυτής της έρευνας θα μπορούσε να εκληφθεί ως μήνυμα για τον τρόπο που πρέπει να αντιμετωπισθεί συνολικά η δυσχερής θέση στην οποία έχει περιέλθει η χώρα εντός της ευρωπαϊκής οικογένειας, όπως αυτή αποτυπώνεται στις απόψεις των Ελλήνων πολιτών.